

TOVERI

Lännen Suomalaisen Työväestön Äänenkannattaja

No. 200 TORSTAINA, ELOK. 26 P.—THURSDAY, AUGUST 26. 1920.—KOLMASTOISTA VUOSIKERTA.—VOL. XIII

ILMOTUSHINNAT: Kihlaus- ja viikkimiljoonit \$3 kerta, \$5 kaksi kertaa tavallista kokoa ja suurempia ilmoituksia 70c palstatuunalla. Syntymä-, nimenmuutos- ja kätöslauseilmoitukset \$2 kerta, \$3.50 kaksi kertaa tavallista kokoa. Kuolemanilmoitukset \$3 kerta ilman värsyä ja \$1 lisämaksua jokaiselta värsyiltä ja kiitoslauseelta. Halutonta \$2. Naima- ja avioeroilmoitukset, korkeintaan 75 sanaa, \$1 kerta, kaksi kertaa \$7. Suurempia yhteisilmoituksia, kakanta-utisilmoitukset) \$1.20 senttiä tuuma, eli 15c rivi, ilmoitukset 70c tuuma; 3 kuuk. sopimuksella 60c; 6 kuuk. sopimuksella 50c tuuma. Satunnaisia ilmoituksia tulee rahan seurasta mukana. Englanninkielistä suomenkielisiin ilmoituksia vapautti. Alin hinta yhdistä ilmoitukselta on 75c.

TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA:
Yksi vuosikerta ..\$5.50 Kuusi kuukautta \$3.00
Kolme kuukautta ..\$1.60 Yksi kuukausi60

CANADAAN:
1 vuosikerta \$7.00; 6 kuukautta \$3.75; 3 kuukautta \$2.00

SUOMEEN JA ULKOMAILLE:
Yksi vuosikerta.....\$8.50 Kuusi kuukautta.....\$4.50

SUBSCRIPTION RATES IN THE UNITED STATES:
One Year.....\$5.50 Three Months.....\$1.60
Six Months.....\$3.00 One Month......60

Tilanne Euroopassa kriittinen

UUDEN MAILMANSODAN PUHKEAMISTA PELÄTÄN. TIEDOT PUOLAN RINTAMALTA PERIN RISTIRIITÄISIÄ JA KOKONAAN EPÄLUOTETTAVIA. PUOLA EI HYVÄKSY RAUHANEHTOJA.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Aug. 26, 1920, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Neuvottelet päättyneet tuloksitta LONTOO, elok. 25 p. — Venäjän ulkoministeri Tshitscheriniltä tänne saapuneen; maanantaina päivätyn radionoman mukaan Venäjän ja Puolan väliset rauhanehtoukset Minskissä tulevat heti päättyneen tuloksitta, jos puolalaiset edelleen pitävät kiinni vaatimuksestaan, että venäläisten on peruttava tärkeimmät vaatimuksistaan.

Manchester Guardianin Minskistä kirjeenvaihtaja tiedotti radionomalla maanantaina, että puolalaiset ovat yrkästi kieltäytyneet hyväksymästä venäläisten esittämistä rauhanehtoja. "Vildestätoista venäläisten esittämistä vaatimuksesta," sanotaan tiedonannossa, "ovat puolalaiset hyväksyneet vain yhden — demobilisointia koskevan — ja senkin vain sillä ehdolla, että Venäjä itse myöskin demobilisoi. Puolalaiset sanovat ei voivansa hyväksyä Venäjän ja Puolan välisiä rajaa sellaisena kuin se määritellään loordi Curzonin nootissa, koska se merkitsee Puolan kolmelta jakamista. "Vaatimukset koskien maan jakamista puolalaisille sodan uhrille ja puolalaisten maanomistajien Valko-Ruotian ja Liettuaan pois kulettamien hevosten ja nautakarjan palauttamista puolalaiset yrkästi hyväksyvät, koska he katsovat niiden esittämällä sekaannuttavan Puolan sisäisiin asioihin ja loukattavan Puolan suverenisuutta."

Neuvottelevat antautumisesta?

PARISI, elok. 25 p. — Vienistä lennätetään, että Venäjän pohjoisen armeijan on ryhtynyt antautumistaan neuvottelemaan antautumisesta. Puolalaisten kerrotaan ottaneen noin 60,000 punaista vangiksi. Ranskan ulkoministeriöstä tiedotettiin tänään, että Ranskan hallitus on täydelleen yksimielinen Yhdysvaltain hallituksen kanssa silheä nähdessä, että Puolan armeijan on pysyttävä Puolan kansatieteellisten rajain sisällä. Puolan kansatieteellisiä rajoja ei kuitenkaan sanota vielä tarkkaan määritellyn.

VARSOVA, elok. 25 p. — Pohjoista kohti nopeasti etenevät puolalaiset joukot ovat valloittaneet Kolon, joka on lähellä Itä-Preussin rajaa pohjoiseen Lomzasta. Noilla seudulla puolalaiset ottivat vangiksi 10,000(?) punaista, jotka olivat joutuneet eroon pääjoukoista.

Sotaministeri kenraali Solnokowski on antanut lausunnon, jossa sanotaan, että neuvottelemat on ratkaissavasti lyöty kaikkialla. (?) Hän arvioi vangiksi otettujen punaisten luvun olevan 50,000 ja taistelussa kaatuneiden, haavottuneiden ja kadonneiden joutuneiden luvun 40,000.

Vaati rauhankonferenssin siirtämistä Varsovaan

VARSOVA, elok. 25 p. — Puolan ulkoministeri Sapleha on lähettänyt Moskovaan radionoman, jossa vaatii siirrettäväksi rauhankonferenssin Minskistä Varsovaan. Tämä on ensimmäinen toimenpide, johon puolalaiset ovat ryhtyneet tarkoituksella käyttäen hyväkseen saavuttamaansa militaarista voittoa. On mahdollista, että he eivät jatka neuvotteleja Minskissä, bolshevikit kun eivät ois sallineet Puolan edustajien olla tiedonantoyhteydessä Varsovan kanssa.

Punaisia pidätetty Preussissa

BERLIINI, elok. 25 p. — Itä-Preussissa on pidätetty 10,000 bolshevikia ja sinne paenneiden bolshevikien luvun arvioidaan nousevan ylitse 30,000. Tänne tulleiden virallisten tietojen mukaan yksistään Neiden burgin on paennut 7,000 punaista puolalaisten takaa-ajamana. Punaisilla on otettu aseet ja heidät viety pidätysleirille Aryskeen, missä jo on 3,000 puolalaista.

Punaiset hyökkäivät

BERLIINI, elok. 25 p. — Venäjän pohjoisen armeijan on alottanut vastahyökkäyksen, joka on ollut osittain menestyksellisen, kerrotaan tänään tänään tulleissa epävirallisissa tiedonannoissa. Vimmutun taistelun kerrotaan olleen kynnissä eilen lähellä Neidenburgia.

Danzigin kysymys vaikea ratkaista

LONTOO, elok. 25 p. — Ranska ja Englanti harkitsivat eilen kysymystä Danzigin problemien ratkaisemisesta miehittämällä Danzig liittolaisten sotaväellä, mutta lopullista päätöstä asiassa ei tehty. Täällä saatiin tänään tietää kummankin maan sotilasvirkailla olevan sitä

RUMANIASSA TAPETTU 210 SOTAVANKIA

Rumanialaiset raa'asti lahdatteet avuttomia unkarilaisia vankeja

LONTOO, elok. 26 p. — Daily Heraldille tulleet tiedot kertovat 210 unkarilaista sotavankia surmatun Hermannstadtissa, Transylvaniassa, näiden tehtyä hyökkäyksen rumaniaisista vartioitajien vastaan. Näitä sotavankia oltiin kulettamassa takaisin kotimaahansa, mutta heitä pitivät rumaniaiset sotilaita pidätyksissä mainitun kaupungin rautatieasemalla ja tällaista menettelyä vastaan panivat sotavangit protestin.

Tuli sitten aseman lähettyville muuan vanha nainen ja hän yritti päästä katsomaan vankien joukossa olevaa poikaansa, mutta sotilaita tartuivat hänestä kiinni ja löivät häntä. Tästä suuttuneina unkarilaiset sotavangit hyökkäsivät vartijainsa kimppuun, mutta nämä avasivat heitä vastaan kuularuokutulen edellämainitulla asemalla.

Valtiosihteri saanut äänioikeusesityksen vahvistuskirjan

WASHINGTON, 25 p. elok. — Injunktioista huolimatta ennustetaan, että valtiosihteri Colby vuorokauden sisällä tulee virallisesti kuuluttamaan naisten äänioikeuslain voimaan.

Tennessestä tulee tieto, että kuvernööri Roberts on lähettänyt vahvistuskirjan äänioikeusesityksen ratifioimisesta sihteri Colbylle rekisteröidyssä kirjessään. Aiempi tuomioistuimien Nashvillessä estetuomilla kieltä vahvistuskirjeen lähettämisen, mutta Tennessen valtion ylioikeus teki estetuomion mitättömäksi.

Kun Amerikan Perustuslakiliiton hommat Tennessessä raukesivat, siirsivät he toimintansa Washingtoniin ja liiton lakimies jätti tänään Washingtonin piirikolteen anomuksen, että valtiosihteri Colby esittäisi kuuluttamasta äänioikeuslakia voimaan. Tuomari Sidon vaatii seltystä millä väluuksilla estetuomio olisi annettava ja hän suostui kuulemaan lakimiehen väitöksiä päivän kuluessa.

Standiferin laivanrakentajat tekiät lakon

VANCOUVER, Wash., 25 p. elok. — Kello puoli kahden aikana lopetti suurin osa Standifer Construction Co:n työlläististä työnteon yhtiön laivajardilla sen vuoksi, että yhtiö kieltäytyi erottamasta työstä erästä unooneen kuulumatonta niittäajaa.

Kohta sen jälkeen kun miehet poistuivat antoi Standifer-yhtiö lausunnon, ilmoittaen, että kysymyksessä oleva henkilö oli eronnut työstä "huojentaakseen tilannetta." Lakko päättynee, jos osottautuu toiseksi yhtiön lausunto.

MANNERHEIMIN OLEMATON KUNNIA PESTY RUOTSISSA

TUKHOLMA, elok. 26 p. — Korkein tuomioistuim on, kuten aikaisemmin jo Svean hovioikeus, vahvistanut Tukholman raastuvanoikeuden päätöksen jutussa, joka oli nostettu lentolehtisen "Murhaaja, murhaajan palkka on kuolema!" johdosta. Lehtolehtistä levitettiin Suomen valtionhoitaja Mannerheimin saapussa Tukholmaan helmikuun 12 p:nä 1919.

Kun lehtolehtisestä puuttui kirjapainon nimi, painatuspaikka ja vuosiluku, tuomittiin metallityöläinen O. H. Berg, kirjailija J. E. Olsson, sementtityöläinen K. I. Karlsson ja rautasorvari Y. A. Eriksson kolmen kuukauden vankeusrangaistukseen.

mieltä, että olisi epäviisasta yrittää nykyoloissa purkaa laivoista sotatarpeita Danzigin satamassa.

HALLITUS UHKAILEE HUIJAREITA

Tilannetta kivihiiliteollisuudessa koetetaan paikkaila tutkimuksilla

WASHINGTON, 25 p. elok. — Oikeusdepartementin virkaillat ennustivat tänään suurta romahdusta kivihiilenhinnossa ilmoittaessaan jatkavansa taistelua kivihiili-profiteeraajia vastaan.

Baltimoressa kivihiilen hinnat kuluivat jo halventuneen, kun oikeusvirkaillat agentit alkoivat eilen keräillä todistuksia kauppiasryhmää vastaan, jonka väitetään liittoutuneen kivihiilenhinnan korottamiseksi. Vaikka sisämaan seuduilla on saapunut tietoja kivihiilenhinnan tavanomasta kohoamisesta, kärsinevät kumminkin Atlantin rannikon kaupungit eniten ja tutkimusten pääpaino tuleekin kohdistamaan näihin seutuihin. Hallituksen lakimieheillä on annettu ohjeet ryhtyä hankkimaan todistuksia tilanteesta.

Mainarit vaativat korotusta.

PITTSBURG, Kansas, 23 p. elok. — Kansain kivihiilenkauppiain järjestön esimies, Alexander Howatt ilmoittaa, että Kansasin, Missourin ja Oklahoman kivihiilenkauppiat seuraavassa kokouksessaan tulevat vaatimaan nykyisiä elintarpeiden hintoja vastaavaa palkkaa.

Syytetyt I. W. W. jäsenet vapautettane Portlandissa, Ore.

PORTLAND, Ore., 25 p. elok. — Multnomah-kauntin suur-juryn antamat kanteet parlakymmentä I. W. W:läistä vastaan tulevat arvatenkin kumotuksi, päättäen piirtuomari R. G. Morrow'n menettelyssä Henry Lamerauxin jutussa. Kannekirjelmä hylättiin virheellisenä.

Lameraux joutui syytteenesessä kuukausia sitten ja on ollut vapaana takauksella. Häntä vastaan tehtiin kanne kokeeksi ja kannekirjelmä laati piirityttäjän apulainen Earl Bernard. Lameraux'ia syytettiin I.W.W.-liiton jäsenyydestä sen sijaan kuin syndikalistilain mukaan olisi pitänyt syyttää, että Lameraux "tuli järjestön jäseneksi" Multnomah-kauntissa.

Vastauksessaan kanteeseen lakimiehet Vanderveer ja Esterly toivat esille, että kanteessa Oregonin syndikalistilain mukaan ei osoteta rikosta tapahtuneeksi, koska laki nimenomaan määrittelee rikokseksi "laittomaan järjestöön yhtymisen."

OVAT TENNEE KESKENÄÄN SOPIMUKSEN

KONSTANTINOPOLI, elok. 26 p. — Kemalin asiamieheiltä saapuneesta tiedonannossa kerrotaan, että Italian ja Mustafa Kemal Pashan välillä on tehty salaine sopimus Angorassa viime kesäkuussa. Sopimuksen sanotaan sisältävän seuraavaa:

1. Italialaiset valloittavat Makrin, Marmaroksen ja Skala Nuovan sekä Adalian, estääkseen kreikkalaisten valloituksen näillä seuduilla.
2. Italialle annetaan kauppanomopolioikeus, ehdottomat oikeudet kaivoksiin ja metsiin näiden Anatoliasissa.
3. Italla lainaa Turkin hallitukselle 4,000,000 Turkin puntaa, mikä maksetaan takaisin vähittäin.
4. Turkilille annetaan oikeus tuoda maahin sotatarpeita italialaisten valtamissa satamissa, jos sotatarpeet ostetaan Italiasta.
5. Italla suujelee Turkin etuja rauhankonferenssissa.

Lontoon rakennustyöläiset itsenäisinä rakentajina

LONTOO, 25 p. elok. (F.P.) — Lontoon rakennustyöläisten ammattikunta (guild) on saanut urakan rakentaa 400 rakennusta Wolthamstoniin. Sanottuun ammattikuntaan kuuluu noin 14,000 työlläistä, siihen lukeutuen arkkitehteja, piirustajia ja mekaniikkoja. Tämä järjestö tarjoutuu rakentamaan taloja välittömästi, ja on kyennyt vastaanottamaan rakennustöitä halvemmalla kuin urakoitsijaliikkeet.

Koska urakoitsijat ovat ottaneet tavakseen avata yhdistyksen hintatarjouksia, voidakseen määrät alemman hinnan, ovat työläiset uhanneet boikotilla sanottuja urakoitsijoita.

KOROTETUT RAHTIHINNAT VOIMASSA

Kyittihinnat kohonneet 20 pros. Elintarpeet tulevat tavattomasti nousemaan

Tänään aamuna, torstaina 26 p. elokuuta astuivat korotetut kuljetushinnat voimaan Yhdysvaltain rautateillä ja rannikkoliikenteessä.

Jokaisesta tavaralahetyksestä ja jokaisesta mtakallpusta oli puolenyön jälkeen maksettava uuden takson mukaan matkan lyhydestä tai pituudesta huolimatta.

Lännen alueella rahtimaksut valtioiden välisessä ja sisäisessä liikenteessä nousivat 25 prosentilla ja idän alueella 33 1/3 prosentilla. Jos tavaralahetyks menee halvemmalla alueelta kallimmalle alueelle tai päinvastoin, menee rahtimaksuuhin alueen takson määräämä summa.

Kyittimaksut nousivat 20 prosenttia, ollen siis 3.6 senttiä maili. Kytti Pullman-vauunissa tulee olemaan 50 prosenttia kallimpi. Yhdeksän kuukautta kestävien edestakaisen matkalluppujen hinta, kun ne osetaan idän pääteasemille, jää kuitenkin ennalleen syyskuun 1 päivään asti, syyttä että rautatehtäöt eivät ole vaaditun ajan kuluessa kyenneet valmistamaan uutta tariffiaan.

Rahtimaksujen ja kyttihintojen kohoaminen tulee tuntuvasti vaikuttamaan elintarpeiden hintoihin. Monet kapitalistiset taloustieteilijätkin ovat osottaneet, että korotus tulee viisinkertaisesti vaikuttamaan tavarain hintoihin ennenkuula tavarat joutuvat kuluttajalle. Korotus vaikuttaa kaikkiin raaka-aineiden hintoihin. Tehtailijat kohottavat hintaa suhteellisesti hieman enemmän. Valmistettu tavara on jälleen lähetettävä rahdissa tukkukauppiaille, jolloin korotus on jo vaikuttanut kaksinkertaisesti lukuunottamatta tehtailijan suurempaa voittoa. Tukkauppiat korottaa hintaa samassa suhteessa ja lähettää tavarain rahdissa viittäkymmeneen prosenttiin, jolloin korotus vaikuttaa kolmennen kerran. Tällä tavoin vaikuttaa korotus moninkertaisesti.

Lännen puutavarateollisuus tulee kärsimään tuntuvasti korotetuista rahtihinnnoista, sillä kilpailu idän sahalaitosten kanssa tulee olemaan vaikeaa. Nyt jo kuuluu valtuksia puutavaraparonien keskuudessa. He toivovat kumminkin, että rahtihintojen tasotellukomiteat ottavat vaarin valituksista ja säännöstelevät rahtimaksuja puutavaraan nähden edullisemmaksi.

Luokkataistelu Englannissa kärjisty

LONTOO (F.P.) — "On syytä olettaa," sanoo Lontoon Daily Heraldin teollisuuskirjeenvaihtaja, "että Suur-Britannian järjestyneet työnantajat ja hallitus valmistavat teollisuustalouteen suuressa mittakaavassa. Pitkän ajan ovat työläiset ponnistelleet voittoaakseen elintarpeiden hintojen kohoamisen. Kiitos ammattijärjestöjen ja hyvän liikeajan, holdaan on onnistunut saada suuria korotuksia, joskaan ei riittäviä. Mutta nyt tulee tapahtumaan muutos. Sana on lähetetty kiertämään, että pankankorotuksia ei saa tästä edes enää myöntää."

Työttömyys on lisääntynyt ja Englannin teollisuusharjottajien liitto valmistuu taisteluun kaikkia unionia vastaan. Konetyöläisiltä, kaivostyöläisiltä, rautateilläisiltä ja kutojilta on kultakin kielletty palkkojenkorotus. Nyt ilmoitetaan rakennustyöläisille, että korkeimmalle rajalle on päästy. Useassa tapauksessa työnantajat ovat kieltäytyneet alistumasta Whitleyn kokousten palkkapäätöksiin.

SAKSAN VALKOISET JA VENÄJÄ BERLIN, elok. 25 p. — "Deutsche Tagezeitungissa" julkaisemassaan kirjoituksessa punnitsee tunnettu saksalainen poliitikko kreivi Reventlow liiton solmimista Saksan ja Neuvosto-Venäjän välillä, tullen siihen johtopäätökseen, että tästä liitosta olisi enemmän etua kuin haittaa. Saksan oikeistopoliittiset koettavat kiikeästi saada liittolaisia kotosotaa varten, eivätkä tiedä kenen kanssa olisi parasta asettaa yhteyteen ja ovat vuoroin neuvotteleissa bolshevikien, vuoroin Venäjän taantumuskSELLISTEN kanssa.

SOSIALISTIT TOIMIVAT ITALIASSA

Vaativat tunnustettavaksi Venäjän Neuvostohallituksen

ROOMA, elok. 26 p. — Täällä ilmestyvässä sosialistien äänenkannattajassa "Avantissa" julkaistaan manifesti, jossa sanotaan Italian sosialistipuoleen vaativan tunnustettavaksi Venäjän neuvostohallituksen. Siinä samalla ilmoitetaan toimeenpantavan sunnuntaina t.k. 29 päivänä suuri mielenosotuskokous, jossa pannaan protesti Ranskan taantumusta, Englannin horjuvaisuutta ja Italian kaksinaamaisuutta vastaan.

Muistatko nais-änessäjät Eugene Debsiä

NEW YORK (F.P.) — Kun naisten äänioikeusliikkeen tienratvaaja Amerikassa, Susan B. Anthony, esiintyi Terre Hautessa, Ind., löytyi kaupungissa yksi ainoa henkilö, joka uskalsi järjestää hänelle kokouksen. Tämä henkilö oli Eugene V. Debs, joka työläisten asian puolesta on nykyään Atlantan vankilassa. Debs puhui samalta lavalta, jossa neiti Anthony ajoi silloin radikaalista naisten äänioikeuskysymystä.

Itä-Europan kysymys

BERLIN, elok. 25 p. — Valtioedustuksen istunnossa piti ulkoministeri von Simons puheen, jossa hän toivoi Ranskan osottavan ymmärtämystä Saksaa kohtaan. Saksan ja Ranskan ovat taloudellisesti riippuvaisia toisistaan ja sen vuoksi tervehti ministeri von Simons herra Lauretin nimittämistä Ranskan lähettämiksi Beiliiniin, sillä hän tiesi tämän koettavan saada aikaan taloudellista yhteistoimintaa molempien maiden välillä.

Von Simons sanoi, ettei hän Spasissa uskaltanut puhua mitään bolshevikivaarasta Ranskan epäluuloisuuden vuoksi. Jos Ranska kuletaa aseita ja sotaväkeä Puolaan, niin se loukkaa Saksan puolueettomuutta; jos se taas vaatii Saksaa antamaan aseita Puolalle, niin se loukkaa rauhansopimusta, sillä viimeksimainitussa määrätään nimenomaan aseet hävitettäväksi. Asia ei ole suinkaan, lausui von Simons, käsitettävä niin, että Saksaa asetettiin Puolaa vastaan tai suositti Neuvosto-Venäjää. Saksan on luvannut pysyä puolalais-venäläisessä sodassa puolueettomana, mutta se ei silti tahdo kohdella Neuvosto-Venäjää parinaan. Saksan on hallitusmuotonsa vuoksi itse joutunut aikoinaan paria-kohteluun alaiseksi.

Venäjän ulkoasiainkomisariota Tshitscheriniltä piti von Simons harvinaisena henkilönä. Hän piti väitettömänä, että Neuvosto-Venäjä tunnustetaan, sillä silloin sen kehitys kääntyy toiseen suuntaan. Simons kertoi saaneensa Venäjältä luottavia ja objektiivisten tiedustelijain kautta tarkkoja tietoja sikäläisistä oloista. Järjestys ja taloudellinen rakennustyö olivat siellä näiden tiedonantojen mukaan suuremmat ja Saksalle esimerkiksi keipaavat. Saksan lähimpänä tehtävänä oli von Simonsin, mielestä nyt välttää joutumasta bolshevismiin ja länsimaisen imperialismiin taistelu-tantereeksi.

Yhtä vähän kuin Venäjä, sanoi von Simons, haluamme vahingoittaa Puolaa. Puolan tulevaisuus on kuitenkin epävarma, jos se tahtoo olla muurina Saksan ja Venäjän välillä eikä niitä yhdistävänä siltaan. Nyt saattaa Puola oman turvallisuutensa vaaraan halventamalla Saksaa. Jos liitoutuneet aikovat koettaa ratkaista idän kysymystä Versailleslla rauhnan tapan Saksan olematta mukana, on tämä yritys raukeava tyhjiin.

Ministeri von Simonsin puhe sai osakseen hyväksymistä kaikilta taholta, paitsi oikealta. Varsinkin olivat rippumattomat sosialistit tyytymättömiä puheeseen.

Kiellettiin pääsy kotimaahan

KÖÖPENHAMINA, elok. 25 p. — Radikaali Jörgensonin, joka edusti Tanskaa Kolmannen Internationalen toisessa kongressissa Moskovassa, ei ole sallittu palata takaisin kotimaahansa, vaan on hänet palautettu Venäjälle.